

ТЕХНОЛОГІЯ ПОДКАСТИНГ У ВИКЛАДАННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ (ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ)

У статті розглядаються особливості застосування подкастів у процесі навчання іноземної мови студентів немовних спеціальностей. Розкривається дидактичний потенціал технології подкасту, надаються характеристика технології роботи з подкастами та посилання на інтернет-ресурси, які можуть бути використані викладачами англійської мови. Автор статті наголошує, що використання подкастів для навчання студентів іноземної мови професійного спрямування дає змогу удосконалити зміст навчання, методи та організаційні форми навчально-виховного процесу, забезпечити високий науковий і методичний рівень викладання.

Ключові слова: іноземна мова за професійним спрямуванням, інтернет-технології, подкастинг.

Постановка проблеми. Інтеграція України до Євросоюзу, впровадження Болонської системи в освітній процес, розширення міжнародних контактів – все це вплинуло на процес підготовки майбутніх фахівців. Зрозуміло, що зростає роль іноземної мови, як основного засобу міжнародного спілкування. Особлива увага приділяється іноземній мові професійного спрямування, бо саме вона надає змогу реалізувати всі аспекти професійної діяльності, а саме: участь у міжнародних проектах, налагодження зарубіжних контактів, обмін інформацією та досвідом, проведення презентацій, знаходження потрібної інформації в Інтернеті або будь-яких інших іншомовних джерелах. Збільшення інформаційного потоку з кожним днем неминуче призводить до того, що випускникам вищих навчальних закладів доведеться зіткнутися з необхідністю інтенсивного використання іноземної мови в професійній діяльності. Отже, професійна спрямованість має бути головною характерною рисою навчання іноземної мови у вищих навчальних закладах немовного профілю, бо вона ґрунтується на врахуванні потреб майбутніх фахівців і є запорукою успіху і вдалої кар'єри.

Якісна мовна підготовка студентів неможлива без використання сучасних освітніх технологій. Сучасні технології передбачають застосування інформаційних та телекомунікаційних технологій, роботу з навчальними комп'ютерними програмами з іноземних мов, дистанційні технології, використання інтернет-ресурсів. Щоб підготувати кваліфікованого спеціаліста, здатного творчо вирішувати будь-які питання, необхідно змінити ставлення студента до процесу навчання, перетворивши його зі старанного виконавця на творчу людину, яка вміє продуктивно мислити та творчо вирішувати професійні завдання.

В зв'язку з цим, сучасний стан розвитку Інтернет-технологій надає більш широкі можливості для використання на аудиторних заняттях та в самостійній роботі студентів з іноземної мови такого інструмента, як подкастинг.

Тому метою нашої розвідки є проаналізувати особливості використання технології подкастів у процесі навчання іноземної мови студентів немовних спеціальностей.

Аналіз досліджень і публікацій. Проблеми застосування подкастів у навчанні іноземних мов вивчали та аналізували у своїх дослідженнях Балтіна О.Б. [1], Бецько О.С. [2], Adams С. [6], Jobbings D. [7], Leach J. [8], Stanley G. [10], Warlik D. [11] та інші.

Використання інформаційних технологій у навчальному процесі загалом ґрунтується на таких документах, як Закон України "Про основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007–2015 роки" [4], Закон України "Про Національну програму інформатизації" [5], а також Рекомендації Ради Європи з мовної освіти [3]. За таких умов першорядного значення набуває професійно-орієнтована іншомовна підготовка майбутнього фахівця для роботи в інформаційному суспільстві.

Отже, існує об'єктивна потреба в тому, щоб сформувані у студентів немовних спеціальностей уміння і навички ефективного використання Інтернет-ресурси у своїй професійній підготовці, процесі формування іншомовної мовленнєвої компетенції, майбутній іншомовній комунікативній діяльності за фахом.

Виклад основного матеріалу. За словами Бецько О.С. "бурхливий розвиток технологій, зокрема, всесвітня мережа Інтернет з її багатими ресурсами, пропонують сучасному викладачеві іноземної мови справжній арсенал технічних засобів навчання – веб-сайти, електронна пошта, електронні енциклопедії, блоги, вікі, подкасти, вебінари та відео конференції, тощо" [2, с. 1].

Подкаст (від англ. iPod (один з найбільш популярних портативних MP3 програвачів) та broadcast) – це цифровий аудіофайл (звичайно у форматі MP3), розміщений у мережі Інтернет і вільний для

користувачів, які мають можливість прослуховувати його за допомогою портативного програвача MP3, персонального комп'ютера, мобільного телефону тощо [9].

У практиці навчання іноземної мови виокремилися наступні типи подкастів [1].

Автентичні подкасти – аудіофайли, записані носіями мови, що не створювалися спеціально для потреб навчання іноземної мови. Як правило, більшість з них підходять лише для навчання студентів достатньо високого рівня, які можуть сприймати оригінальне мовлення на слух.

Викладацькі подкасти – аудіофайли, записані викладачами, як правило, для своїх студентів. Мета цих подкастів – допомогти студентам в опануванні різних аспектів мови і навичок та умінь мовлення. Методист Лич, характеризує переваги використання подкастів викладачами іноземної мови і зауважує: "What's more, it gives pupils who were in the classroom the chance to listen again to what the teacher said on a topic, to re-check those notes and make sure, as well as to make it easier for non-English native speakers to re-listen to a lesson without the distractions that may make instant translation difficult the first time around. A decent podcast can also mean that you can cover the basics without wasting classroom time. The simple delivery of the facts of a lesson in a podcast frees up the lesson itself for more detailed work – or, conversely, can provide the extra detail that takes some pupils off into other directions that a simple lesson can't contain" [8].

Подкасти студентів – аудіофайли, записані як результат виконання індивідуальних або групових проєктів студентів. Користь від цих подкастів можуть отримати як студенти, що їх створювали (адже вони здійснюють вмотивовану мовленнєву діяльність, активізуючи при цьому лексику і граматику, відпрацьовуючи навички та уміння мовлення), так і ті, хто прослуховує ці файли.

Отже, подкасти представляють собою невеличкі за обсягом файли, які зручно і доречно використовувати на практичних заняттях в аудиторії та в самостійній роботі студентів. Подкасти можуть складати основу для організації та виконання індивідуальних навчально-дослідних завдань. Вони є зручними для збирання та упорядкування за тематикою, зберігаються у комп'ютері та електронних носіях, ефективно інтегруються в презентації, можуть бути складовими мультимедійних проєктів.

Серед переваг використання подкастів у викладанні іноземної мови можна виділити наступні: можливість роботи з автентичною, завжди новою інформацією іноземною мовою для вдосконалення роботи з різними видами мовленнєвої діяльності; стимулювання самостійної роботи студентів у позааудиторний час; сприяння міжкультурної взаємодії у мережі Інтернет; занурення у реальне спілкування носіїв мови, знайомство з їх індивідуальними особливостями від тембру голосу до акценту; підвищення мотивації до оволодіння іноземною мовою та ін. [10].

Подкасти зазвичай поділяються на автентичні та освітні. Якщо перші виконують переважно інформативну та ілюстративну функції, то діапазон роботи з другими набагато ширший. Освітні подкасти створюються носіями мови, викладачами або самими студентами. Так, робота над створенням власного подкасту – це теж вид навчальної діяльності.

Слід зауважити, що подкасти не можуть стати повноцінною заміною аудиторних занять з іноземної мови, а лише доповненням при роботі з аудіофайлами, пропонуючи автентичний мовний матеріал.

В останні роки все більшу популярність у методиці викладання іноземних мов здобуває використання в процесі навчання таких технічних засобів, як всевітня мережа Інтернет і її багаті ресурси. Одним з таких ресурсів є підкаст – аудіо або відеофайл з мережі Інтернет для прослуховування/перегляду на персональному комп'ютері або мобільних пристроях [1].

Як правило, подкасти мають певну тематику і періодичність видання. Можна виділити основні жанри підкастів: аудіоблоги, музика, техніка, комедії підкаст, аудіокниги, освітні підкасти, новини, політика, радіовистави і шоу, спорт.

У процесі навчання іноземної мови можливе максимально повне розкриття можливостей цієї технології, тому що мова як засіб передачі інформації в цьому контексті є її об'єктом вивчення [6; 11]. Використання підкастів у навчанні різними видами діяльності сприяє: підвищенню мотивації до вивчення іноземних мов; появі вибору в доборі фонетичного матеріалу; формуванню навичок аудіювання і здатності сприймати різні стилі мови з різними акцентами та інтонаціями; удосконаленню навичок говоріння [7].

В Інтернеті вже існує велика кількість подкастів як професійної, так і загальної спрямованості. Існують підкасти для підготовки до міжнародних іспитів: <http://www.splendid-speaking.com/products/listen.html>, <http://www.justvocabulary.libsyn.com/>, <http://www.flojoe.co.uk/fce/students/writing/settexts.htm>), подкасти призначені для студентів з невисоким рівнем володіння мовою: <http://www.bbc.co.uk/learningenglish/>, <http://learnenglish.britishcouncil.org/en/elementary-podcasts>, <http://www.voanews.com/info/podcast/1356.html>, подкасти з уже розробленими завданнями <http://learnenglish.britishcouncil.org/en/professionals-podcasts>.

Працювати з подкастами набагато зручніше, ніж з друкованими виданнями. Вони дозволяють економити час учнів і викладача при підготовці до заняття (деякі тексти вже дидактизовані: до них є словники, питання, завдання, паралельні текстові версії); отримувати свіжі зарубіжні але-новини; використовувати більш широкий спектр видань. Відзначається, що регулярне аудіювання тексту, адаптованого до здатності студента сприймати іноземну мову, має системний ефект на всі його інші навички, у тому числі на загальну грамотність і на здатність не тільки сприймати, але і висловлюватися на іноземній мові що вивчається.

Освітні подкасти, присвячені вивченню іноземних мов, дозволяють вирішити цілий ряд методичних задач, серед яких формування аудитивних навичок і вмінь розуміння іноземної мови на слух, формування й удосконалення слухових навичок та навичок вимови, розширення і збагачення лексичного словника, формування й удосконалення граматичних навичок, розвиток умінь говоріння і писемної мови.

Однак найбільш прийнятною і реалістичною задачею використання подкастів у навчальних цілях залишається розвиток рецептивних аудитивних навичок при роботі з фонетичним, лексичним і граматичним матеріалом і умінь розуміння іноземної мови на слух, відокремлювати головне від другорядного, визначати тему повідомлення, членувати текст на значеннєві частини, установлювати логічні зв'язки, виділяти головну думку, сприймати повідомлення у визначеному темпі.

У цілому, технологія роботи з подкастами збігається з технологією роботи над аудіотекстом і має чітку послідовність у діях викладача і студентів: попередній інструктаж і попереднє завдання; процес сприйняття й осмислення інформації подкаста; завдання, що контролюють розуміння почутого тексту. Підбираючи або розробляючи вправи до подкастів, націлені на формування аудитивних навичок і розвиток умінь аудіювання, необхідно враховувати рівні складності різних типів завдань.

Висновок. Вище згадане, дає підстави стверджувати, що використання подкастів для навчання студентів іноземної мови професійного спрямування дає змогу удосконалити зміст навчання, методи та організаційні форми навчально-виховного процесу, забезпечити високий науковий і методичний рівень викладання, індивідуальний підхід у навчанні та підвищити ефективність подання нового матеріалу.

Використані джерела

1. Балтіна О.Б. Подкасти як засіб вивчення та викладання англійської мови. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ea.donntu.edu.ua:8080/jspui/bitstream/123456789/1702/1/Baltina%20Olena%20%20Podkasty%20jak%20zasib%20vyvchennia%20ta%20vykladannia%20anglijskoi%20movy.pdf>
2. Бецько О.С. Дидактичні та методичні засади інтеграції подкастів в процес навчання іноземної мови у вищій школі. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://confesp.fl.kpi.ua/node/1074>
3. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / Науковий редактор українського видання доктор пед. наук, проф. С.Ю. Ніколаєва. – К. : Ленвіт, 2003. – 273 с.
4. Закон України "Про основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007–2015 роки". [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/537-16>
5. Закон України "Про Національну програму інформатизації" [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/74/98>]
6. Adams C. (2006). Geek's guide to teaching in the modern age. *Instructor*, 115(7), 48–51.
7. Jobbings D. (2005). Exploiting the educational potential of podcasting. Retrieved January 17, 2007, from <http://www.recap.ltd.uk/articles/podguide.html>
8. Leach J. (2006). Podcasting for schools: The basics. Retrieved January 17, 2007, from <http://education.guardian.co.uk/appleeducation/story/0,,1682639,00.html>
9. Podcasting for ELT [електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.teachingenglish.org.uk/think/articles/podcasting-elt>
10. Stanley G. (2006). Podcasting: Audio on the Internet comes of age. *TESL-EJ*, 9(4). Retrieved January 17, 2007, from <http://www.writing.berkeley.edu/TESL-EJ/ej36/int.html>
11. Warlick D. (2005). Podcasting. *Technology & Learning*, 26(2), 70.

Grytsyk N.

THE TECHNOLOGY OF PODCASTING IN TEACHING A FOREIGN LANGUAGE (FOR PROFESSIONAL PURPOSE)

The article deals with the problem of using the podcasts in foreign language teaching for professional purpose.

The author of the article, describes the didactic potential of the technology podcast, presents the characteristics of the technology of work with podcasts and links of Internet resources that can be used by English language teachers. The article notes that the use of podcasts for teaching students a foreign language for specific (professional) purposes allows to improve the teaching content, methods and organizational forms of educational process, to ensure a high scientific and methodological level of teaching, individual approach to learning and improve the effectiveness of supply of a new material. The author of the article emphasizes that the usage such modern Internet technology as a podcast during the lessons of foreign language for specific purpose is an effective means of forming listening skills of students.

Key words: foreign language for professional purposes, Internet technologies, podcasting.

Стаття надійшла до редакції 15.01.2015